

SỬ DỤNG SƠ ĐỒ TƯ DUY VÀO DẠY HỌC ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN, SÁCH THAM KHẢO TIẾNG KHMER QUYỂN 8

THẠCH THỊ THANH LOAN - NEÁNG VONG LY ĐÀ
Trường Đại học Trà Vinh

Ngày nhận bài: 12/05/2021; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 21/05/2021; Ngày duyệt đăng: 01/06/2021

ABSTRACT

The Khmer language reference book volume 8 is a set of books that have just been compiled by the group of authors and is being taught experimentally in Tra Vinh province. Therefore, it is necessary to apply new teaching methods and techniques to promote the effectiveness of this set. In this series of books, Reading - Comprehension assembles various types of texts such as poetry, narrative and prose. Each type has its specific characteristic introducing Khmer culture and literature and is systematically arranged from folklore to writing, from low to high level. Therefore, we realize that utilizing mind maps in this subject is entirely appropriate because helping exploit the lesson's content effectively, systematically and scientifically. It also assists students in deepening their knowledge and creating activeness and initiative for students. In this article, we present the general problems of mind maps and the Khmer reference books volume 8, then we apply those theories to designing teaching activities for Reading - comprehension in Khmer reference book volume 8.

Keywords: mind map, reading - comprehension, Khmer reference book volume 8

I. KHÁI QUÁT CHUNG VỀ SƠ ĐỒ TƯ DUY VÀ MÔN ĐỌC - HIỂU, SÁCH THAM KHẢO TIẾNG KHMER QUYỂN 8

1. Khái quát chung về sơ đồ tư duy

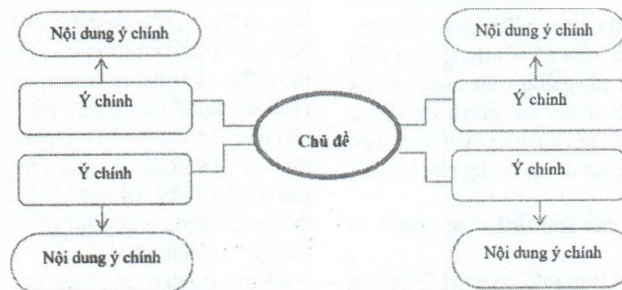
1.1. Khái niệm sơ đồ tư duy

Liên quan đến khái niệm sơ đồ tư duy, chúng tôi trích dẫn một số khái niệm sau:

Theo tác giả Trần Đoàn Lâm "Bản đồ tư duy là kỹ thuật ghi chép sử dụng từ khóa, ý tưởng, màu sắc, hình ảnh... để thể hiện trong một sơ đồ. Bản đồ tư duy được trình bày với từ khóa của ý chính đặt tại trung tâm và các chủ đề phụ tỏa ra xung quanh. Chủ đề phụ bao gồm những ý tưởng tương đương nhau, các ý tưởng này lại phân nhánh thành những chủ đề nhỏ hơn nữa đến bất cứ mức nào tùy vào mạch suy nghĩ của bạn". [2, tr.9]

Theo tác giả Nguyễn Thị Duyên: "Sơ đồ tư duy là hình thức ghi chép sử dụng màu sắc, hình ảnh để mở rộng và đào sâu các ý tưởng. Cơ chế hoạt động của sơ đồ tư duy chú trọng tới hình ảnh, màu sắc, với các mạng lưới liên tưởng (các nhánh). Sơ đồ tư duy là công cụ đồ họa nối các hình ảnh có liên hệ với nhau vì vậy rất phù hợp với đặc điểm tư duy của các sinh viên khoa thiết kế đồ họa nên đây chính là một trong các phương pháp học tập được các em vận dụng hiệu quả trong quá trình học tập" [4].

Tóm lại, sơ đồ tư duy hay còn gọi là minmap là một kỹ thuật ghi chép nhanh chóng bằng cách sử dụng từ khóa, hình ảnh sinh động, ký hiệu, các khối hình, màu sắc... để vẽ thành một sơ đồ nhằm trình bày một cách rõ ràng những ý tưởng mang tính kế hoạch hay kết quả làm việc của cá nhân nhóm về một vấn đề nào đó. Cấu trúc sơ đồ tư duy có thể khái quát thành dạng sau:

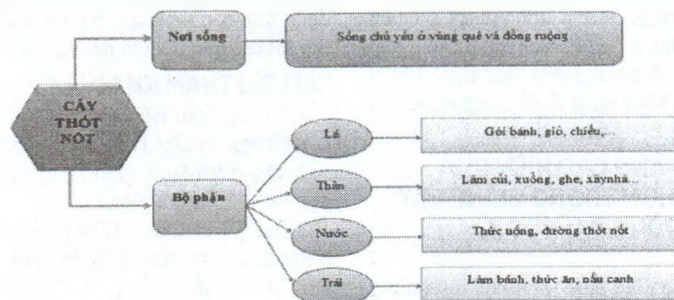
1.2. Phân loại sơ đồ tư duy

Sơ đồ tư duy có ba dạng cơ bản:

Sơ đồ tư duy dạng viết là dạng sơ đồ sử dụng những từ khóa,

từ ngữ để viết lên từ chủ đề chính đến những chủ đề con.

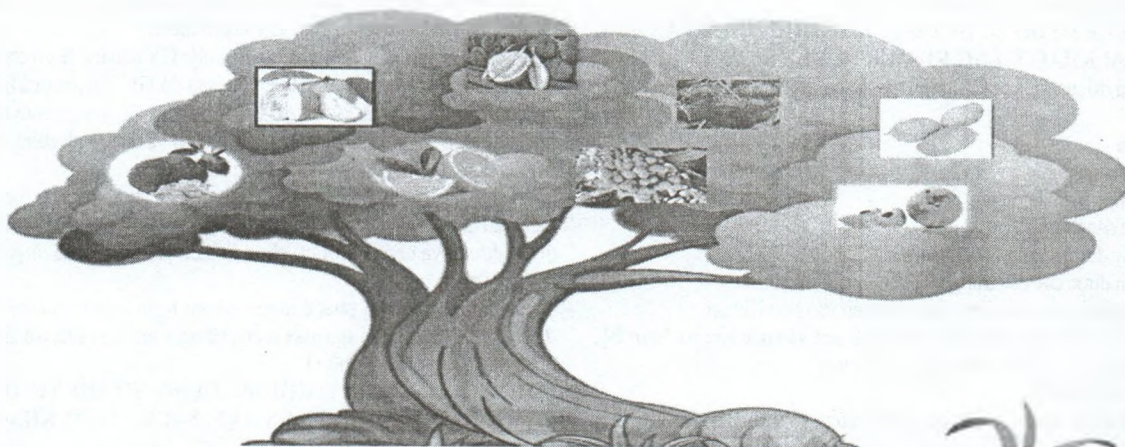
Ví dụ: Vận dụng sơ đồ tư duy dạng này trong bài "Cây thốt nốt"- SGK Tiếng Khmer quyển 3 tr.94.

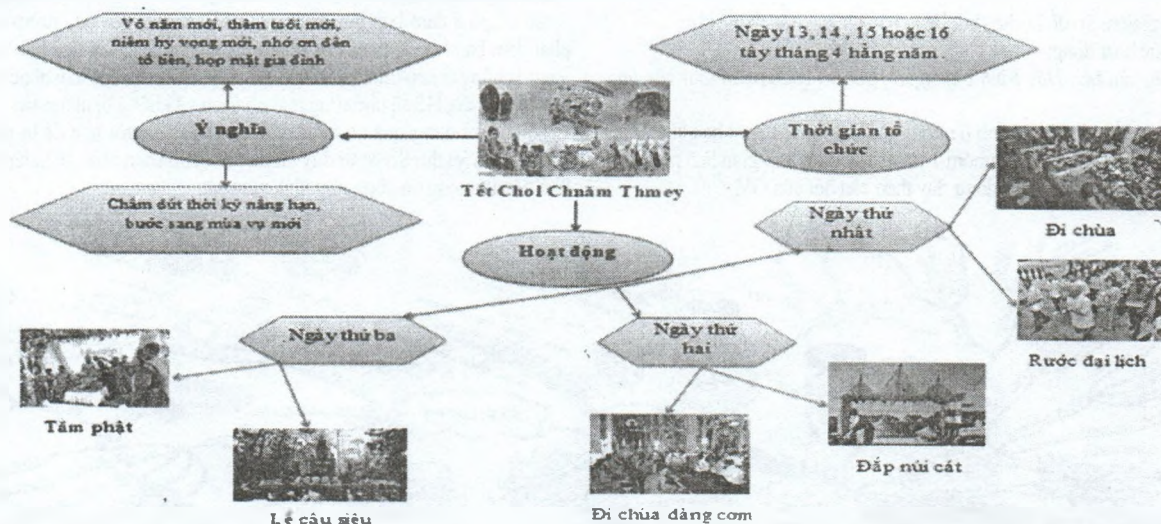
Sơ đồ tư duy dạng hình ảnh là dạng sơ đồ dùng những hình ảnh để làm từ khóa của chủ đề và từng nhánh con. Nhằm giúp người học nhìn vào hình để để diễn đạt ý hơn thông qua hình ảnh đại

diện cho từ khóa đó.

Ví dụ: Bài "Cây ăn quả" sách SGK Tiếng Khmer quyển 3 tr.75.

Ngoài ra, tùy vào mục đích của người thiết kế mà còn có sơ đồ tư duy dạng chữ viết kết hợp với hình ảnh. Người học dựa vào chữ viết và hình ảnh để dễ diễn đạt.

1.3. Các bước thiết kế sơ đồ tư duy

Căn cứ vào tài liệu *Tôi tài giỏi bạn cũng thế* của tác giả Adam Khoo được dịch bởi dịch giả Trần Đăng Khoa và Ưông Xuân Vỹ xuất bản năm 2007, NXB Phụ nữ, tr.67, 68 và *Ứng dụng sơ đồ tư duy trong học tập* của tác giả Trần Đoàn Lâm (2008), NXB Thế giới, tr.20, 21 chúng tôi nhận thấy cách thiết kế sơ đồ tư duy cũng giống như những kỹ thuật dạy học khác, phải đảm bảo được các bước sau:

Bước 1: Chuẩn bị những công cụ để vẽ

Người thiết kế có thể lựa chọn những công cụ vẽ bằng tay, bằng phần mềm hoặc vẽ online để sơ đồ được đẹp và sinh động hơn.

Bước 2: Xác định nội dung chính, các từ khóa.

Khi vẽ một sơ đồ tư duy, chúng ta cần xác định nội dung cốt lõi cần vẽ. Xác định những yếu tố phụ.

Bước 3: Vẽ chủ đề chính ở trung tâm hoặc hình ảnh thể hiện chủ đề.

Bước 4: Từ chủ đề trung tâm vẽ ra những nhánh chính. Trên mỗi nhánh chính viết ra những khái niệm, nội dung cốt lõi của chủ đề và nhánh chính viết bằng chữ in hoa. Nhánh chính đó phải được kết nối với chủ đề trung tâm, chỉ sử dụng các thuật ngữ, từ khóa quan trọng để viết lên các nhánh.

Bước 5: Từ mỗi nhánh chính vẽ thêm các nhánh phụ có nội dung thuộc từng nhánh chính đó. Các chữ trên nhánh phụ viết bằng chữ in thường.

2. Khái quát về môn Đọc - hiểu văn bản sách tham khảo Tiếng Khmer quyển 8.

Sách tham khảo tiếng Khmer quyển 8 được nhóm tác giả biên soạn tiếp nối cho bộ sách giáo khoa Tiếng Khmer từ quyển 1 đến quyển 7 do Bộ Giáo dục Việt Nam xuất bản. Ngoài bộ sách tham khảo quyển 8, nhóm tác giả còn biên soạn thêm quyển 9 và 10 đáp ứng trình độ tiếng Khmer ở cấp cao hơn so với bộ sách giáo khoa Tiếng Khmer hiện hành đang được sử dụng giảng dạy

tại các vùng có dân tộc Khmer. Về cơ bản, cấu trúc của bộ sách tham khảo này có tính kế thừa cấu trúc và phát triển so với bộ sách giáo khoa Khmer, tiếng Khmer hiện hành.

Trong bài viết này, chúng tôi chỉ tìm hiểu môn Đọc - hiểu văn bản trong sách tham khảo tiếng Khmer quyển 8. Phần môn này nhằm giúp học sinh phát triển kỹ năng nghe, nói, đọc, viết ở cấp độ cao bộ sách giáo khoa hiện hành (từ quyển 1 - 7) cụ thể như sau:

* Kỹ năng nghe

- Nghe và nêu lại các thông tin của bài
- Nghe, hiểu quan điểm, cảm xúc, thái độ của người nói
- Nghe và dịch lại một số văn bản từ Tiếng Khmer sang Tiếng Việt và ngược lại.

* Kỹ năng nói

- Thuật việc, kể chuyện, kể chuyện đã chứng kiến, tham gia.
- Trao đổi, thảo luận: Trình bày trước nhóm, trước lớp về một vấn đề phù hợp với lứa tuổi; thể hiện lập luận trong bài nói.
- Phát biểu thuyết trình: Nói theo chủ đề, thể hiện cách lập luận trong bài nói; thuyết phục người nghe và bảo vệ ý kiến của mình.

* Kỹ năng đọc - hiểu

- Đọc hiểu, chủ đề tư tưởng, bố cục và đại ý của văn bản đã đọc, ý chính của từng đoạn trong văn bản.
- Đọc - hiểu một số yếu tố thuộc hình thức (thể loại, bố cục, cốt truyện, nhân vật các chi tiết tiêu biểu,...) của văn bản nghệ thuật, văn bản chính luận.
- Tóm tắt, văn bản đã học.
- Dịch một số văn bản từ tiếng Khmer sang tiếng Việt và ngược lại.

* Kỹ năng viết:

- Viết chính xác từ khó

